

**UCHWAŁA NR LXX/573/2023
RADY MIEJSKIEJ W BODZENTYNIE**

z dnia 26 stycznia 2023 r.

**w sprawie ustanowienia roku 2023 na terenie Gminy Bodzentyn – „Rokiem Bohaterów Powstania
Styczniowego w Gminie Bodzentyn”**

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 40) Rada Miejska w Bodzentynie uchwala, co następuje:

§ 1. W związku z przypadającą 160. rocznicą wybuchu Powstania Styczniowego, ustanawia się rok 2023 na terenie Gminy Bodzentyn – „Rokiem Bohaterów Powstania Styczniowego w Gminie Bodzentyn”.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta i Gminy Bodzentyn.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

PRZEWODNICZĄCA RADY

Teresa Bzymek

UZASADNIENIE

W związku z przypadającą w 2023 roku 160. rocznicą wybuchu Powstania Styczniowego, pismem z dnia 27 grudnia 2022 r. Państwo dr hab. prof. UJK Urszula Oettingen - Prezes Stowarzyszenia Siekierno Nasza Ojczyzna, Maria Domańska-Nogajczyk - kustosz-historyk oraz Witold Comber - Przewodniczący Rady Seniorów Powiatu Kielckiego, zwrócili się do Przewodniczącej Rady Miejskiej w Bodzentynie o uznanie 2023 roku – „Rokiem Bohaterów Powstania Styczniowego w Gminie Bodzentyn”, poprzez podjęcie uroczystej uchwały na sesji Rady Miejskiej.

Miasto Bodzentyn, było ważnym ośrodkiem działań patriotycznych przed wybuchem narodowego zrywu. Tutaj, podobnie jak w wielu miejscowościach odbywały się nabożeństwa patriotyczne pod przewodnictwem księży bodzentyńskich: Antoniego Chłudy, Izidora Ciąglińskiego i Antoniego Omińskiego, którzy głosili kazania wspominające bohaterów narodowych, piętnujące prześladowania Polaków i podtrzymujące ducha polskości. W konspiracji powstańczej zasłużyli się mieszczenie, wśród nich Stefan Bogdański, Stanisław Zygodlewicz, Kazimierz Szermentowski brat artysty malarza Józefa Szermentowskiego.

Bodzentyn był jednym z miast, gdzie rozpoczęło się powstanie styczniowe. W nocy z 22 na 23 stycznia 1863 r. suchedniowski oddział liczący ok. 400 osób prowadzony przez trzech braci Ignacego, Jana i Józefa Dawidowiczów, z udziałem około 100 spiskowców z Bodzentyna i okolic, uderzył na kwatery żołnierskie i oficerskie roty strzeleckiej Smoleńskiego Pułku Piechoty. Doszło do walki na ulicach miasta. Powstańcy mimo liczebnej przewagi nad ranem wycofali się do pobliskiego lasu. Również żołnierze odparli atak i opuścili miasto udając się do Kielc, co w znacznej mierze umożliwiło rozbudowę powstańczych sił w Wąchocku pod komendą płka Mariana Langiewicza – naczelnika wojskowego województwa sandomierskiego.

Po rozbiciu sił insurekcyjnych w Wąchocku, 3 lutego oddziały Langiewicza stoczyły bitwę pod Parszowem wycofując się do Bodzentyna, skąd po krótkim postoju skierowały się do Nowej Słupi. Pod Świętym Krzyżem powstańcy założyli obozowisko. Tutaj podobnie jak w Wąchocku zgłaszali się ochotnicy z Bodzentyna i okolic, pragnący prowadzić walkę zbrojną. Dnia 11 lutego pomimo zwycięskiej potyczki, widząc że Rosjanie planują kolejny atak, powstańcy opuścili okolice klasztoru. Zgrupowanie Langiewicza udało się na południe i zachód. Jego dalszy szlak znaczyły krwawe bitwy pod Małogoszczem, Chrobrzem i Grochowiskami.

Bodzentyn i okolice od nocy styczniowej były miejscem postojów i przemarszów oddziałów powstańczych. W niedalekich lasach, w tym w Woli Szczygiełkowej, działały obozy szkoleniowo-rekrutacyjne. W mieście prowadzono lazaret powstańczy. Jesienią 1863 r. stoczono walki na polach wsi Jeziorko, Dąbrowa, Śniadka, Tarczek, Sieradowice.

W końcu października 1863 r. w rejonie Świętego Krzyża rozpoczęły działalność zgrupowania dowodzone przez naczelnika sił zbrojnych województw sandomierskiego i krakowskiego gen. Józefa Hauke-Bosaka. Dnia 22 stycznia 1864 r. w pierwszą rocznicę wybuchu powstania na bodzentyńskim rynku odbył się przegląd oddziałów wojskowych. Pod komendą gen. Hauke-Bosaka zgromadziło się blisko 5 tys. żołnierzy, wśród nich byli również mieszkańcy Bodzentyna i okolicznych wsi. Po przedstawieniu dalszych działań i rewii wojskowej dowódca wydał ucztę dla zaproszonych gości ze wszystkich stanów. Dnia 21 stycznia 2023 r. podczas XXX Marszu Szlakiem Powstańców Styczniowych Suchedniów-Bodzentyn odsłonięto na rynku w Bodzentynie tablicę upamiętniającą to wydarzenie.

Do ostatnich walk w tej okolicy doszło w marcu i kwietniu 1864 r. w pobliżu Siekierna, Klonowa, Psar, Świętej Katarzyny i pod Bronkowicami. Wielu mieszkańców Bodzentyna i pobliskich miejscowości walczyło w oddziałach powstańczych oddając życie.

Represje popowstaniowe dosięgły mieszkańców miasteczka i okolic. Rozpoczęły się aresztowania, zsyłki na Sybir – na katorgę, osiedlenie, do rot aresztanckich; wcielanie do wojska rosyjskiego, wyroki śmierci, kary więzienia, konfiskaty, grzywny. Na gminę i miasteczko

nałożono kontrybucję pieniężną. Miejscowa ludność zapłaciła wysoką cenę za udział w narodowym zrywie. Bodzentyn tak jak inne miasteczka w Królestwie Polskim utracił prawa miejskie.

W skali ogólnej ocenia się, że podczas powstania styczniowego stoczono blisko 1200 bitew i potyczek. Przez insurekcyjne szeregi przeszło co najmniej 150 tys. żołnierzy. Liczba zabitych może sięgać nawet 30 tys. Na Syberię zesłano ok. 40 tys. osób. Wielu uczestników powstania ze względu na grożącą im karę emigrowało. Na obszarze Królestwa Polskiego pozbawiono praw miejskich 336 miejscowości.

Gmina Bodzentyn jest heroicznym przykładem walki z zaborcą rosyjskim.

Biorąc pod uwagę powyższe, zasadnym jest podjęcie przedmiotowej uchwały.